

24.10.2018

Ärende/26

§ 341

Den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen om kortterapi- er inom primärvården och den psykiatriska öppenvården

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Reetta Vanhanen och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att man ska reda ut på vilka sätt kortterapi inom primärvården och den psykiatriska öppenvården kan ökas.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att kortvariga psykoterapier utnyttjas i enlighet med de nationella rekommendationerna om god medicinsk praxis i vården av lindriga eller medelsvåra affektiva störningar och ångeststörningar. De flesta av dessa patienter får vård inom primärvården i enlighet med vårdens nivåstrukturering.

På Helsingfors hälsostationer arbetar 37 sjukskötare som är specialiserade i psykiatrisk vård och missbrukarvård. Av dessa har 20 gått i en utbildning i kortvarig psykoterapi som staden ordnat och de övriga har deltagit i olika utbildningar i familjeterapi och kognitiv eller lösningsorienterad psykoterapi. De anställda får fortbildning och arbetshandledning på kontinuerlig basis.

24.10.2018

Förutom sjukskötarna i psykiatrisk vård och missbrukarvård på hälsostationerna tillhandahåller hälsostationerna vård i gruppform (egna vårdgrupper för depressionspatienter, patienter med ångeststörningar och patienter med sömnsvårigheter). Tjänsten omfattar hela Helsingfors och det går att anmäla sig till grupperna på webbsidorna för egenvård. Därtill styrs patienter vid behov från hälsostationer direkt till gruppterapicentralen för psykiatrisk vård och missbrukarvård och till vårdgrupper för fysioterapi- och motionstjänster.

Antalet helsingforsare som hänvisats till HNS Psykportens webbterapi har fördubblats under de tre senaste åren (ca 1 000 patienter år 2017) och användningen av webbterapi för kort intervention ökar fortfarande.

De rörliga arbetsgrupperna för allmän psykiatri och missbrukarvård inom den psykiatriska vården och missbrukarvården erbjuder korta interventioner inom primärvården, barnskyddet och boendetjänsterna och hemma hos klienterna. Verksamheten inleddes hösten 2017.

Om vården på basnivån inte är tillräcklig, hänvisas patienten till den specialiserade nivån, till exempel till den psykiatriska polikliniken. Bedömningsgrupperna på de psykiatriska poliklinikerna har till uppgift att ordna kortterapi för behövande. Patienter kan vid behov styras också till kortvarig psykoterapi som upphandlas hos en utomstående aktör. De köpta tjänsterna kompletterar de psykiatriska poliklinikernas egen vård. Helsingforsare som undersökts på HUCS Konsultationspoliklinik kan också hänvisas till HNS köpta psykoterapitjänster.

Förutsättningen för att få rehabiliterande psykoterapi från Fpa är att sökandens arbets- eller studieförmåga är hotad på grund av en psykisk störning och att sökanden efter att den psykiska störningen konstaterats har fått lämplig behandling i minst 3 månader och att behandlingarna omfattat nödvändig medicinsk, psykiatrisk och psykoterapeutisk undersökning och vård.

Psykiatriska tjänster och missbrukartjänster skraddarsys för varje patient enligt individuella behov. Tjänsterna produceras enligt flerkanalprincipen i samarbete mellan basnivån och den specialiserade nivån. Verksamhet ordnas i många former och utvecklas kontinuerligt enligt behovsbedömningar.

Stadsstyrelsen konstaterar att sektorn bör utreda sätt att förbättra möjligheten att snabbt få vård hos en psykiatrisk sjukskötare och sätt att öka mängden kort psykoterapi redan inom primärvården.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

24.10.2018

Ärende/26

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Vanhanen Reetta Aloite Kvsto 28022018 7

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 10.10.2018 § 314

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

26.09.2018 Bordlades

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 17.09.2018 § 594

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

17.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisäys perustelujen loppuun:

24.10.2018

Ärende/26

"Kaupunginhallitus toteaa, että toimialan tulee selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopäsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa"

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Wille Rydman, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 10

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Maria Ohisalo, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Jan Vapaavuori

Kaupunginhallitus hyväksyi Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 4 - 10 (1 tyhjä).

10.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 05.06.2018 § 153

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ym. valtuustoaloitteesta koskien lyhytterapioiden lisäämistä perusterveydenhuollossa ja psykiatrisessa avohoidossa:

"Lyhytpsykoterapialla tarkoitetaan yleensä 6–20 hoitokertaan rajoittuvaa, koulutetun psykoterapeutin antamaa psykologisiin menetelmiin pohjautuvaa psyykkisten vaikeuksien hoitoa. Psykoterapiassa on useita

erilaisia suuntauksia, esim. kognitiivinen, psykodynaaminen tai ryhmäpsykoterapia.

Lyhytpsykoterapioita käytetään kansallisten Käypä Hoito -suositusten mukaisesti lievien tai keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidossa. Valtaosa näistä potilaista hoidetaan hoidon porrasteisuuden mukaisesti perusterveydenhuollossa.

Helsingin terveysasemilla työskentelee 37 mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajaa. Heistä 20 on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastaanottojen lisäksi terveysasemilla tarjotaan ryhmämuotoista hoitoa (massenuspotilaiden hoitoryhmät, ahdistuneisuushäiriöpotilaiden hoitoryhmä, unettomuudesta kärsivien hoitoryhmät). Palvelu on järjestetty koko Helsingin alueelle ja ryhmiin voi ilmoittautua itse kaupungin itsehoitosivujen kautta. Tämän lisäksi terveysasemien potilaita ohjataan tarvittaessa suoraan psykiatria- ja päihdepalvelujen ryhmäterapiakeskukseen ja fysioterapia- ja liikuntapalvelujen ryhmämuotoisiin hoitoihin.

HUS Mielenterveystalon nettiterapiaan ohjattujen helsinkiläisten määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kolmen vuoden aikana (vuonna 2017 noin 1000 potilasta) ja nettiterapian käyttö lyhytinterventiona lisääntyy edelleen.

Psykiatria- ja päihdepalvelujen liikkuvat yleispsykiatrian ja päihdehoidon työryhmät tarjoavat lyhytinterventioita kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumispalveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Toiminta on aloitettu syksyllä 2017.

Jos perustasolla tarjottu hoito ei ole potilaalle riittävää, hänet ohjataan erikoistasolle esim. psykiatrian poliklinikalle. Psykiatrian poliklinikoiden arviointiryhmien tehtävänä on tarjota lyhytterapioita niitä tarvitseville. Potilaita voidaan tarvittaessa ohjata myös ostopalveluna hankittavaan lyhytpsykoterapiaan. Ostopalvelut täydentävät psykiatrian poliklinikoiden tarjoamia hoitoja. Myös HYKS Konsultaatiopoliklinikka voi ohjata siellä tutkittuja helsinkiläisiä potilaita HUS:n ostopalvelupsykoterapioihin.

Kelan kuntoutuspsykoterapian saaminen edellyttää, että hakijan työ- tai opiskelukyky on mielenterveydenhäiriön vuoksi uhattuna ja että hakija on ollut psykiatrisen diagnoosin saamisen jälkeen vähintään kolme (3) kuukautta asianmukaisessa hoidossa, johon sisältyy tarpeellinen lääke-

24.10.2018

Ärende/26

tieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito. Suuri osa perusterveydenhuoltoon masennuksen ja ahdistuneisuushäiriöiden takia hakeutuvista potilaista ei voi saada tai ei tarvitse Kelan tukemaa kuntoutuspsykoterapiaa. Kelalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää ja korvata kuntoutuspsykoterapiaa silloin, kun sen edellytykset täyttyvät. Lyhytpsykoterapiat eivät näin ole vaihtoehto Kelan kuntoutuspsykoterapialle, vaan kuntoutuspsykoterapiaa pitäisi tarjota potilaalle esim. vasta siinä vaiheessa, kun asianmukaisesta hoidollisesta lyhytinterventiosta ei ole ollut hyötyä.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut räätälöidään kullekin potilaalle hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaan. Palvelut tuotetaan monikanavaisesti perus- ja erikoistason yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Masennus- ja ahdistuneisuusoireiden varhainen tunnistaminen ja alkuvaiheen asianmukainen hoito ehkäisevät oireilun vaikeutumista ja kroonistumista. Lyhytpsykoterapia oikein kohdennettuina on usein potilaalle riittävä sekä vaikuttava ja kustannustehokas interventio. Ryhmämuotoisen hoidon tarjoaman vertaistuen avulla on mahdollista vähentää mielenterveyshäiriöihin liittyvää stigmaa."

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Hannu Tuominen: Esitän lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen lisättäväksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa. "

Kannattaja: jäsen Katju Aro

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

24.10.2018

Ärende/26

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehtotus 1 (jäsen Hannu Tuominen): Esitän lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen lisättäväksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa. "

Jaa-äännet: 2

Tapio Bergholm, Esa Olavi Lehtopuro

Ei-äännet: 8

Ahto Apajalahti, Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sakari Männikkö, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Daniel Sazonov

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Hannu Tuomisen vastaehtotuksen äänin 8 - 2 (tyhjää 3).

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi